

Semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek
(Talleyrand¹ a Bourbonokról)

Kérdések a gazdasági növekedésről

A gazdaság *egyik legfontosabb mutatója* a gazdasági növekedés. Főleg ez teremti meg a forrásokat a beruházásokra és a ki nem elégített fontos szükségletek részbeni kielégítésére, a strukturális változások végrehajtására, a tömeges szegénység felszámolására, hiányzó munkahelyek létrehozására.

Orbán Viktor: hol a növekedés?

A gazdasági növekedés és Magyarországon elfeledett jelentősége

Különösen nagy a jelentősége egy olyan országban, aminek hatalmas adósságától kellene megszabadulnia, ahol krónikussá vált a költségvetés kiegyensúlyozottsága, vagy ahol a gazdasági fejlettség alacsony színvonala az előnyös nemzetközi munkamegosztásnak (integrációnak) a gátja. *Ezeket a feladatokat nem is lehet érdemi gazdasági növekedés nélkül megvalósítani.*

Hogy a gazdasági növekedés *nincs eleve ellentétben* a pénzügyi egyensúllyal, azt a *gyakorlatban is igazolta* az első Orbán-kormány tevékenysége. Ha viszont a pénzügyi

---

¹Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord (1754–1838) francia politikus, diplomata, államférfi, püspök, aki találó megfogalmazásairól is híres lett.

mérlegek hiányait és/vagy az államadósságot pangó (pontosabban pangóvá tett) gazdaságban akarják csökkenteni, az intézkedések, bármiképp is nevezzük őket, *tartalmilag csak megszorító intézkedések lehetnek*, a gazdaságot *előnytelen spirálba viszik*.

Magyarország három évtizede a megszorítások világa. Újabbán a sarcoké

Még inkább így van ez egy olyan országban, mint amilyen Magyarország, ahol legalább három évtizede hoznak ilyen intézkedéseket, ahol forrásnak tekintik még a fenntartási munkák elhanyagolását is. A kimerült gazdaságban időnként jelentős megszorítások voltak, néhány éve viszont a *folyamatos megszorítások* gyakorlatára tértek át. **Ma már a megszorítások a leplezetlen pénzelvétel, a kifosztás, a sarc jellegzetességeit mutatják.** A gazdaság képtelen megtermelni a szükséges többleteket, amelyeket így is megpróbálnak beszedni/elragadni. Kisebb lesz a kereslet a fogyasztási piacon és a beruházások irányában. Ha ezt visszamenőleges törvénykezéssel párosítják, még rosszabb lesz a beruházások, következésképpen a termelés alakulásának perspektívája. *És ez így megy tovább, amíg valami nem állja útját, például valamilyen nagy megrázkódtatás.* Ha nincs gazdasági alternatíva – ma egyik politikai erőnek sincs – a megrázkódtatás *kizárólag pusztító, romboló erővé válhat.*

Orbán és Gyurcsány. Hol az alternatíva?

A gazdasági növekedés lebecsülése magyar jelenség

A gazdasági növekedés *tényleges lebecsülése magyar jelenség*. Nincs olyan ország a világon, ahol a kormányok és a gazdaság sikerességét ne a gazdasági növekedéssel mérnék és ahol a gyenge növekedést ne kérnék számon. Magyarország a kivétel, hogy miért, arról később részletesen. A *létező szocializmus* azért bukott meg, mert nem volt képes elérni a

gazdaság érdemleges bővülését. Mert képtelen volt a továbbfejlődésre Emlékezzünk, mekkora gondot okozott, hogy az életszínvonalat csak szinten lehetett tartani. Akkor a kis növekedés is nagy probléma volt, amit egy olyan ideológia váltott fel a magyar kormányok többségénél, miszerint a növekedés nem elsődrendű feladat, az egyensúly megelőzi. *Holott stabil egyensúlyt csak növekvő gazdaságban lehet létrehozni.*

Ma is a bűnbak: a növekedés és a fogyasztás, a „megoldás”: a megszorítás

Magyarországon a liberálisnak nevezett, valójában ál-liberális nézetek valótlanul a növekedést és annak egyik fő összetevőjét a lakossági fogyasztást kiáltották ki az eladósodás felelőseként. Ennek a szemléletnek alapműve egy néhány oldalas brosúra, amit *Fordulat és reformnak* neveztek.

Kénytelen vagyok ezzel a munkával ismét foglalkozni, annak ellenére, hogy a közvélemény vagy-vagy alapon szeret gondolkodni és nem igazán fogékony és empatikus, ha valamely negatívum mögött nem egyik vagy másik oldal, hanem általában mindkét oldal képviselői ott állnak. Ez persze azt is jelenti, nem értik az emberek, hogy valódi alternatívára van szükség: már elég volt a sűrű, sötét erdőben való körbevezetgetésekből. A szerzők nagy része (szerintem egésze) a balliberális csoporthoz tartozik: például *néhai Antal László, aztán Lengyel László, Csillag István, Bokros Lajos, Surányi György, Várhegyi Éva.* Szerzői között ott volt a *jelenleg* a jobb oldalnál működő *Kopátsy Sándor, Matolcsy György* felfedezője és atyai barátja, kollegája és tanácsadója, akit éppen nemrég tüntettek ki. (Nem állítólagos titkos és kifogásolt tevékenységéért, hanem nyilván annak ellenére.)

Orbán Viktor és Matolcsy György: egy nívón

Az egyik szerző volt Matolcsy György, az Orbán-kormány nemzetgazdasági minisztere, aki a volt pénzügyi tárcát is maga alatt érezheti. A már akkor is avitt és hamis gondolatok ma *leplezetlenül jönnek* elő abban az elemzéseket és hatásvizsgálatokat nélkülöző „iparos munkában”, könyvelői válságkezelésben (vagy inkább válságfenntartásban) ami ma a gazdaságpolitikát jelenti. Nem lehet véletlen, hogy a súlyos eladósodás okaként a

lakossági fogyasztást jelöli meg *Matolcsy György*, amiből a megszorítások folytatásának szükségszerűsége következik. Ez a gondolat nagyon tetszhet *Orbán Viktor* miniszterelnöknek, aki egészen magáévá tette az eladósodásnak ezt a nem valóságos okát. A fogyasztással szembeni ellenszenv jut kifejeződésre a világon a legmagasabb áfa további növelésében.

A gazdasági növekedés a propagandában juthat szerephez. Alternatíva kell!

A kép persze ezúttal is zavaros. A gazdasági növekedés lebecsülése és másodlagossá nyilvánítása a *meghatározó jellegzetessége* volt a legtöbb kormány tevékenységének. Egyúttal az ilyen kormányok is *ki szokták nyilvánítani jó szándékuk jeleként*, hogy jó lenne, ha lenne érezhető és elvárható mértékű gazdasági növekedés. *Kitolják ugyanakkor ezt az opciót a jövőbe*. Majd, ha időszerű lesz, megengedi az egyensúly javításának elsődleges igénye. *Orbán Viktor* pedig manapság a válság utáni időre ígéri be az Európában legmagasabb ütemű gazdasági növekedést, amikor Magyarország Európa motorja lesz. Mindezt azért, hogy érdemes legyen további – mint mindig kiderült, felesleges – áldozatot hozni.

Az utód általában azt folytatja, amit az elődök is tettek. Ezért sem lehet hallgatni a lényegről, a jelenségekről, akkor sem, ha nem kelt a fanatikusokban ez rokonszenvet. Nem óhajtok hozzájárulni a további károkhoz, ezért nem veszek részt nagy hibák szőnyeg alá seprésében. Ha azt akarja valamelyik párt vagy pártvezető, hogy támogassák, hatalomra juttassák, készüljön fel a jövőbeni szerepre. Legyen programja, képviseljen valós alternatívát és tanuljon meg kormányozni.

Bajnai Gordon és elődje, *Gyurcsány Ferenc* is azzal kecsegtette a népet: minél inkább visszaveszünk a megengedhetetlenül magas lakossági és közösségi fogyasztásból, annál versenyképesebbek leszünk. *Bajnai Gordon* azzal büszkélkedett, hogy mi már tudjuk, hogyan kell kikerülni a válságból. (Miközben 2006 óta folyamatosan megszorítások vannak!) *Bajnai a költségvetés elfogadása után sorban hozott durva megszorításokat, amellyekkel egyet segített elő: a Fidesz kétharmadát*.

A sajtó és a szakértők „segítségével” (elhallgatásaival) lett ilyen türelmes a lakosság

Hogy még mindig ezen a tévúton lehet járni, abban nagy szerepe van a sajtónak és a szakértőknek, akik *elhallgatják a tényeket*, sőt *ködfüggönnyel igyekeznek azokat láthatatlanná tenni, a saját verziójukat erőltetik rá a közvéleményre, mondhatni, agymosást hajtanak végre*. Hamisak a kiindulópontok is, például az, hogy feltételezhető: minden párt jót akar. (Ezt értelmes ember legalábbis erősen kétli.) Betelefonálás műsorban lesöprik az aggodalmakat. (Ld. *Bolgár György* arról, mi várható a Fidesztől. Szerinte: demokrácia.) Ők azok, akik sem a helyzettel való szembesülést nem engedik meg, sem a főiránytól való eltéréseket.

Ha valaki belülről is sok mindent látott, elérik az elsődleges médiában az elhallgattatását. Nem szívesen hozom fel saját példám, de annyira megdöbbenő egy, a sajtószabadságot és a véleménynyilvánítási szabadságot védő újságíró részéről, hogy meg kell említenem. Az illető műsorvezető úgy tűzte napirendre egyik cikkemet, hogy annak tartalma bevallottan nem érdekelte. *Csak az: helyes-e, ha Szabadi Béla publikál a legnagyobb magyar újságban?* (Ld. YouTube.)

Úgy is megtévesztik a közvéleményt, hogy azt harsogják: nem lehet alternatívát felállítani! (Erre példa az említett úriember is.) *Folyamatos kampányuk sikerességére utal, hogy a lakosság nálunk végzettszerűnek tartja, beletörődik a folyamatos megszorításokba,*

az évtizedek óta tartó pangásba és az elszegényedésbe. Olaszországban jóval alacsonyabb az áfa, de egy százalékpontnyi emelés miatt százezrek vonultak az utcára.

Bolgár György. Helyes-e, ha kirekeszt?

Egy újabb magyar abszurd: örülni kell a minél nagyobb megszorításoknak!

De térjünk vissza ahhoz az abszurditáshoz, amivel több kormányfő is érvelt már: *mekkora előnyünk lesz abból, ha vívmányainkat leépítjük!* Ezzel növeljük a versenyképességet! Orbán Viktor is biztos erre gondolt. Bár most ő van kormányon, *nem tudom elkerülni az előzmények felemlegetését, ott, ahol ez szükséges.* Mert **nem szabad megengedni, hogy egy következő kormány ismét folytassa a folytathatatlant.** Ezért vagyok kénytelen utalni *Bajnai Gordon* kijelentésére, amit érdekes módon *kisiskolások előtt tett.* „2010 februárjában *kisiskolások* előtt elmondta, hogy a válságban (itt bizonyára a világgazdasági válságra célzott) a magyarok építhettek 'arra a dologra (*Sic! – Sz. B.*), amiben nagy előnyük van másokhoz képest: nekünk van rutinunk a válságkezelésben. (*Inkább a válságok „összehozásában” van. – Sz. B.*) Szemben mondjuk a nyugat-európaiakkal.

Hogy pontosan tudjuk, amikor egy ilyen ránk köszönt, akkor nincs idő tétlenkedni, nagyon határozottan és nagyot kell lépni.’ Ebben sajnos nincs hiány (példátlanul durva megszorításokra került sor) és láthatóan nincs megállás: egyik ötletszerű és értelmetlen megszorítás követi a másikat.”²

Bajnai a válságkezelésről beszélt, majd autogramot adott az „értő közönségnek”

A kiadásoknak ma sincs kemény korlátja. A hatalomnak semmilyen pénz nem elég

Ha tehát minél gyorsabban elvesszük a lakosoktól, amit csak tudunk, rögtön kevesebb lesz az állam „terhe”. És akkor – ígéretéseik szerint – kevesebbet költ az állam közösségi célokra és több maradhat a vállalkozóknál. A kiadásoknak azonban semmi nem szabott és ma sem szab elégséges határt. 1990 és 2008 között számításaim szerint (2008. évi árakon) *25 ezermilliárd forinttal (!)* többet költöttek el, mint ami a költségvetésekben szerepel! Ha pedig nagyon ügyel az EU a költségvetési hiány mértékére, akkor más forrásból, a költségvetésen kívül költekezhetnek. Eladósodhatnak, vagy ha azt is bezárják, akkor máshonnan „szerezhetnek pénzt”. Például rátenyerelhetnek a magánnyugdíj-kasszák vagyonára. Sarcolhatnak, aminek ezernyi lehetősége van. A következményeket nem ismerik, de ha mégis, azokkal nem törődnek.

² Kényszerpályák, tévutak – Az új nomenklatúra. 2010. május.

Semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek

Visszatérve jelen írás mottójához, az annyit tesz, hogy bár látszólag és időlegesen változtattak, mégis visszatértek a rossz megoldáshoz. Hogy miért? *Mert nem értették meg a jelenséget, az összefüggéseket.*

Egy időben a kormányok azt nyilatkozták, hogy *a feladatokat egymás után kell megoldani: előbb egyensúlyt kell javítani, aztán jöhet a növekedés, és ezt átplántálták a sajtón és a szakértőkön keresztül a közvéleménybe.* Aztán, amikor egyre jobban tartottak egy, nem az ő szerepüket feltételező *alternatíva megjelenésétől*, változtattak és már azt mondták: a feladatokat egyszerre lehet és kell előrevinni. (Csak arról feledkeztek meg, hogy ehhez össze kellene hangolni a folyamatokat, hogy pozitív hatásaik egymást segítsék.) Ez a (mechanikus) propaganda az első szocialista-szabaddemokrata kormány idején már megjelent. Dübörög a gazdaság, amiből szélsőséges túlzással *Pannon Puma lett*, az adókat le lehet szállítani, mert nő az adózási hajlandóság és így az adótömeg is bővíülhet. Ugyanakkor, ahogy megjelentek újra a súlyos egyensúlyi problémák, úgy derült ki, hogy *a növekedéssel szembeni alapvetően gyanakvó felfogásuk fennmaradt. Semmit nem tanultak és semmit nem felejtettek.* Ugyanazzal a laza mozdulattal, amivel elfogadták az adócsökkentési programot, dobták azt a szemétkébe. Megtagadták és letagadták.

1998-ban le akarták állíttatni a gazdasági növekedést

A választások után az akkorra már ellenzéki pártok másként, még ellenszenvesebb módon is felhasználták a gazdasági növekedést *propagandájukban és intrikájukban.* Az akció egyúttal kifejezte *dogmatizmusukat és a növekedéssel szembeni gyanakvásukat is és jelezte ügyetlenségüket.* (Hiszen éppen az akkori MNB-elnök, *Surányi György* ötlete juttatta további „szabad pénzforráshoz” a kabinetet.) Az Orbán-kormány első hónapjai után **valóságos ösztűz zúdult az ellenzék részéről a kormányra a gazdasági növekedés leállítására érdekében.** A kampányba a külföldet is bevonták, politikusokat és újságírókat arról győzték meg, hogy óriási bajok lesznek, ha folytatódik a gazdasági növekedés. Felborul az egyensúly, hatalmas ikerdeficit jön létre, a hiányt nem lesznek hajlandóak – nyilatkoztak a nyugat nevében egyes szabad demokrata politikusok, amit vissza lehetett olvasni a nyugati lapokban – külföldről finanszírozni. *Hiába „merített” a Fidesz szívesen a kisgazda alternatív programból, nem nagyon értette a benne leírtakat és semmilyen kockázatot nem akart vállalni.*

Hogy mi történt és miért nem sikerült a növekedés leállítására, hogyan lett ebből még további haszna is a kormánynak az ellenzék ügyetlensége miatt, erről írtam a *Járai Zsigmond megakadályozott adóreformja* című anyagomban. (Ld. honlap.)

Megint csak: semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek

Abban, hogy a kormány nem hűtötte le a követelésnek engedve a konjunktúrát, hogy nem tört meg a kibontakozó fellendülés, lényeges szerepem volt. Az egyensúly is javult, tehát *az első Orbán-kormánynak konkrét tapasztalatai voltak, hogy egyszerre lehet és kell a fontos feladatok megoldásában előremenni. Mégis a második Orbán-kormány a durva megszorítások és sarcok politikájához nyúlt.*

Ez azt bizonyítja, hogy nem értette meg és ma sem érti a gazdasági összefüggéseket és az akkori pozitív folyamatokat. Azt már akkor is éreztem, hogy *a kormányfő rendkívül félt a növekedés kockázatától, amit szakmai bizonytalansága és az erőteljes lejárató*

*kampány egészen irreálissá növelhetett. A leginkább a külföldről kezdeményezett bukástól való rettegés kellemetlen élménnyé tehetné számára a gazdasági fellendülést (és vele együtt személyemet) Újra kormányra kerülve és megint a külföld nyomását érzékelve és attól megrettenve, **ismét a számára átlátható és érthető (bár félreértett) megszorításokhoz nyúlt.** Annak ellenére, hogy tapasztalatai voltak arra, hogy nem ez az ígéretes út.*

Olyan lehet a kormány, amilyen az ellenzék és sajtója, szakértői, holdudvara

Folytatódott, sőt eldurvult az a politika, amit a lakosság folytathatatlanak ítél, és ami miatt a Fideszt választotta. Ráadásul kétharmad arányban. Persze nem saját szuverén mérlegelése alapján alakultak így az események és az eredmény, hanem nagyrészt a fent leírt sajtó- és politológusi propaganda hatására. Azt is elhitették a közvéleménnyel, hogy a programok sem érdeklők, a győztes pártnak sem kellett még vázlatosan sem levezetnie: mit és miért tesz majd. Ma pedig a kormányzati munka kirívó gyengeségei sem kapnak lényeges kritikát. *Olyan lehet tehát a kormány, amilyen az ellenzék és sajtója, szakértői, holdudvara. **A kormány és ellenzéke ma nem egymás valóságos alternatívái.***

Budapest, 2011. október 17.

Dr. Szabadi Béla

Forrás: honlap
www.szabadibela.hu

Felhasználható a forrás megjelölésével!